

Zorgverlenerschap vraagt om ander farmacieonderwijs

De apotheker dient zijn activiteiten steeds meer te richten op de patiënt. De praktijk lijkt echter weerbarstig: er zijn fraaie voorbeeldapothekers maar gemeengoed is het nog niet. Om deze behandelaarsrol meer vorm te geven, moeten we beginnen bij de basis: het onderwijs.

Van oudsher is het vak van de apotheker niet alleen gericht op kennis maar ook op vaardigheden zoals het bereiden, de analyse en het leveren van geneesmiddelen. Het bereiden verdwijnt meer naar de achtergrond en van een apotheker wordt anno 2014 verwacht om de rol van behandelaar op zich te nemen.

Direct contact

Therapiebegeleiding, instructie en uitleg over goed gebruik van geneesmiddelen, medicatiebeoordeling, het in kaart brengen en beoordelen van opname- en ontslagmedicatie vereisen een direct contact van de apotheker-behandelaar met de patiënt. De roep om de verwachtingen na te komen is groot en het is essentieel om als apotheker hierin een proactieve rol te vervullen. De praktijk lijkt echter weerbarstig, er zijn fraaie voorbeeldapothekers maar gemeengoed is het nog zeker niet. Daartoe moet ook het farmacieonderwijs veranderen. Een apotheker onderscheidt zich van de arts door zijn farmaceutische expertise: kennis van product, toepassing, farmacodynamiek en -kinetiek en interacties. Daarover moet hij duidelijk kunnen communiceren met andere zorgprofessionals en patiënten. Ook moet hij kunnen terugvallen op een sterke wetenschappelijke basiskennis. Dit laatste blijft belangrijk en is in het farmacieonderwijs voldoende gewaarborgd. Maar voor de toepassing van geneesmiddelen is de interactie met de patiënt cruciaal en komt de apotheker er niet met alleen zijn farmaceutische kennis.

Juiste attitude

Daarom dienen ook vaardigheden en de ontwikkeling van de juiste attitude in de farmacie-opleiding veel aandacht te krijgen, geïntegreerd tot één geheel van competenties. Daartoe wordt vaak gebruikgemaakt van het CanMEDS-model. Om succesvol te zijn als farmaceutisch expert, moet de zorgverlener kunnen communiceren, samenwerken, organiseren, maatschappelijk handelen, professioneel zijn en

wetenschappelijk verantwoord kunnen handelen. Competenties kunnen niet eenvoudig worden overgedragen van de docent op de student, maar wel in het werkveld zelf, binnen een context waarin de student kan leren en toepassen. Een student kan op deze manier al een professionele identiteit ontwikkelen en zelfvertrouwen opbouwen. Deze *experience based learning* valt niet te vergelijken met stagelopen; participatie is de belangrijkste voorwaarde en de interactie met andere zorgprofessionals is essentieel. Het beste wordt dit geleerd wanneer een groepje studenten een langere periode werkt binnen een organisatie.

Participeren

De begeleider zal de student uitdagen in vraagstukken of door hem te vragen taken uit te voeren. Zo zal de student participeren, minder bang zijn om vragen te stellen en worden competenties beter aangeleerd. Wij zien voor ons dat coschappen voor apothekers in opleiding een belangrijk onderdeel van de opleiding gaan vormen. Belangrijk is echter ook dat studenten een rolmodel nodig hebben, zodat duidelijk is wat van hen wordt verwacht in het zorgveld. Dit vraagt niet alleen om een nieuwe kijk op farmacieonderwijs maar ook om een veranderende taak van de huidige apothekers-zorgprofessionals. ■

Over de auteurs

Marloes ten Brink en prof. dr. Henk-Jan Guchelaar zijn verbonden aan de afdeling Klinische Farmacie & Toxicologie, Leids Universitair Medisch Centrum, Leiden.